

Συνταγματάρχης Στυλ. Καλμπουρτζής: «Ου καταισχύνω όπλα τα Ιερά»

Τιμή και δόξα απόδωσε την 2-4-2011 η ελληνική Πολιτεία με 37 χρόνια καθυστέρηση σε έναν από τους ήρωες του πολέμου του 1974 στην Κύπρο, τον Συνταγματάρχη Πυροβολικού Καλμπουρτζή (αντιστράτηγο πλέον, μετά θάνατον) Στυλιανό Καλμπουρτζή: Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Κάρολος Παπούλιας, συνοδευόμενος από τον αναπληρωτή υπουργό Εθνικής Άμυνας Πάνος Μπεγλίτη, μετείχαν στο Μεγάλο Πεύκο στην τελετή αποκαλυπτηρίων προτομής του Αντιστρατήγου Καλμπουρτζή Στυλιανού, που σκοτώθηκε στην Κύπρο το 1974, για την ακρίβεια εκτελέστηκε, αφού για πολλά χρόνια θεωρείτο αγνοούμενος.

Ο Συνταγματάρχης Πυροβολικού Καλμπουρτζής Στυλιανός γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη την 31η Ιανουαρίου 1921 από γονείς καταγόμενους από την Ανατολική Θράκη.

Την 17η Οκτωβρίου 1945, σε ηλικία 24 ετών, κατατάχθηκε στις Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις για τριετή εθελοντική υπηρεσία. Την 1η Ιανουαρίου 1947 προήχθηκε στο βαθμό του Λοχία και την 28η Αυγούστου 1947 προήχθηκε επ' ανδραγαθία στο βαθμό του Επιλοχία και του απονεμήθηκε το Πολεμικό Μετάλλιο Ανδρείας.

Την 1η Μαρτίου 1949 εισήχθηκε στη Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων από την οποία αποφοίτησε την 17η Αυγούστου 1950 και κατατάχθηκε στο πεζικό. Την 28η Αυγούστου 1950 ορκίστηκε Ανθυπολοχαγός και την 18η Αυγούστου 1952 προήχθηκε στο βαθμό του Υπολοχαγού. Ο ορισμός του Έλληνα "μπαρουτοκαπνισμένου" αξιωματικού.

Τον Ιούλιο του 1955 παντρεύτηκε την Βαία Γεωργίου Τσαούση με την οποία απέκτησε δύο θυγατέρες.

Την 1η Δεκεμβρίου 1958 μετατάχθηκε στο Πυροβολικό και την 28η Απριλίου 1959 προήχθηκε στο βαθμό του Λοχαγού. Την 18η Αυγούστου 1963 προήχθηκε κατ' εκλογή στο βαθμό του Ταγματάρχη. Την 18η Αυγούστου 1966 προήχθηκε κατ' εκλογή στο βαθμό του Αντισυνταγματάρχη. Τον Αύγουστο του 1972 μετατέθηκε στη Κύπρο και ανέλαβε Διοικητής της 181 ΜΠΒ η οποία είχε την έδρα της στο χωρίο Τρίκωμο της επαρχίας Αμμοχώστου.

Πολύ πριν την έναρξη των επιχειρήσεων, η 181 ΜΠΒ, που διοικούσε, είχε αποκτήσει τη φήμη μιας από τις πιο αξιόμαχες μονάδες της Εθνικής Φρουράς. Η οργάνωσή της σε όλα τα επίπεδα, η στελέχωσή της με ικανούς και έμπειρους βαθμοφόρους, η άρτια εκπαίδευση των ανδρών της μοίρας, καθώς και η

πρωτοκαθεδρία της στα αποτελέσματα των ασκήσεων που συμμετείχε, είναι μόνο μερικά αλλά αρκετά για να συνειδητοποιήσουμε ποια ήταν η συνεισφορά της στην άμυνα της Κύπρου.

Κατά τη διάρκεια του πραξικοπήματος, η μοίρα διατάχθηκε να κινηθεί από το μέρος που στρατοπέδευε στο Τρίκωμο, προς την Λευκωσία, με σκοπό την ενίσχυση των πραξικοπηματιών. Τα γεγονότα όμως πρόλαβαν την 181 ΜΠΒ πριν αυτή εμπλακεί

στις αδελφοκτόνες συγκρούσεις μιας και οι πραξικοπηματίες κατάφεραν να έχουν τον έλεγχο της Λευκωσίας πριν πάρει θέσεις μάχης η μοίρα. Έτσι διατάχθηκε στα μισά της διαδρομής να επιστρέψει στο στρατόπεδό της.

Στο διάστημα που μεσολάβησε ανάμεσα στο πραξικόπημα και την εισβολή, η 181 ΜΠΒ είχε προχωρήσει σε προπαρασκευαστικές ενέργειες, μιας και ο διοικητής της Αντισυνταγματάρχης Στυλιανός Καλμπουρτζής, περίμενε ότι η Τουρκία θα αντιδρούσε, έτσι ώστε η μονάδα να βρισκόταν στους χώρους διασποράς σε μικρότερο χρόνο από τον προβλεπόμενο.

Το ξημέρωμα της 20ης Ιουνίου 1974, βρήκε τη μοίρα πανέτοιμη. Με τη θέα των τουρκικών μαχητικών και τα μαύρα σύννεφα καπνού που υψώνονταν προς τον ουρανό κατάλαβαν πως η εισβολή είχε αρχίσει. Αμέσως ο Αντισυνταγματάρχης Καλμπουρτζής δίνει διαταγή η μοίρα να αναπτυχθεί στους χώρους διασποράς και μέσα σε μισή ώρα τα πυροβόλα της 181 βρίσκονταν σε θέση μάχης. Αξίζει να σημειώσουμε εδώ πως η διαταγή για ανάπτυξη από το Γενικό Επιτελείο της Εθνικής Φρουράς (ΓΓΕΦ) ήρθε μετά από 4 ώρες και ενώ η μοίρα έβαλε με τα πυροβόλα της!

Έτσι, η 181 ΜΠΒ παίρνοντας το στίγμα του εχθρού από τις εθνικές δυνάμεις που μάχονταν στην πρώτη γραμμή, άρχισε με τα πυροβόλα της να «ξερνά» καυτό ατσάλι στην πλευρά των Τούρκων από την περιοχή του Συγχαρί όπου ήταν ο χώρος διασποράς της. Τα πυρά ανασχέσεως ήταν τόσο καίρια και συντριπτικά που μέσα σε λιγότερο από 20 λεπτά, οι τουρκικές δυνάμεις εισβολής άρχισαν να υποχωρούν άτακτα, αφήνοντας πίσω τους δεκάδες νεκρούς και κατεστραμμένα άρματα μάχης.

Όπως μάλιστα χαρακτηριστικά αναφέρεται στον «Φάκελο της Κύπρου» από κατάθεση ελληνοκυπρίου αξιωματικού: «Οι βολές τους ήταν λες και τις έστελνε ο Θεός κατευθείαν επάνω στους Τούρκους. Γύρισα και

είπα στο διοικητή μου: Καλά, το πυροβολικό θέλει να κερδίσει μόνο του τον πόλεμο;»

Πληροφορούμενος τα αποτελέσματα της δράσης της, ο διοικητής των τουρκικών δυνάμεων αποβάσεως στρατηγός Ντεμιρέλ, δίνει διαταγή στην τουρκική αεροπορία να την καταστρέψει τάχιστα. Άδικα όμως. Τα αποτελέσματα αυτών των επιδρομών ήταν πενιχρά. Το «κυνήγι» της τουρκικής αεροπορίας στοίχισε στην 181 ΜΠΒ μόλις 2 νεκρούς.

Την τρίτη ημέρα, συνεχίστηκαν οι συγκρούσεις από το χάραμα μέχρι το μεσημέρι, οπότε έφθασε σήμα από το ΓΓΕΦ που ειδοποιούσε τις μονάδες πως από τις 22:00 της ίδιας ημέρας έμπαινε επίσημα σε εφαρμογή η κατάπαυση του πυρός. Οι διοικητές των μονάδων που βρίσκονταν στην περιοχή δέχθηκαν με ανακούφιση αλλά και με σκεπτικισμό την απόφαση, γνωρίζοντας το ποιον του αντιπάλου. Το βράδυ πέρασε σχετικά ήσυχα χωρίς να προκληθούν επεισόδια μεταξύ των εθνικών δυνάμεων και των

Τούρκων.

Και ξημερώνει η αποφράδα ημέρα. Το ημερολόγιο έδειχνε 23η Ιουλίου 1974...

Νωρίς το πρωί και ενώ υπήρχε εκεχειρία, Τούρκοι καταδρομείς είχαν προσπαθήσει να διεισδύσουν στις ελληνικές γραμμές με σκοπό τη δολιοφθορά ενάντια στην 181 ΜΠΒ. Έγιναν όμως αμέσως αντιληπτοί από τους σκοπούς και ξέσπασε μια λυσσαλέα μάχη μεταξύ των ανδρών της Μοίρας Πυροβολικού και των Τούρκων καταδρομέων.

Τα αποτελέσματα για την ελίτ των τουρκικών Ενόπλων Δυνάμεων ήταν ολέθρια. Αναγκάστηκαν να υποχωρήσουν άρον-άρον, αφήνοντας πίσω τους 40 νεκρούς

και 60 τραυματίες ενώ η ελληνική πλευρά μετρούσε 1 νεκρό και 3 τραυματίες. Μετά από 3 ώρες οι Τούρκοι καταδρομείς προσπάθησαν να διεισδύσουν από άλλο σημείο. Πάλι γίνονται αντιληπτοί και υποχωρούν αμέσως χωρίς να εμπλακούν.

Αυτές οι ενέργειες των Τούρκων είχαν ανησυχήσει σοβαρά τους διοικητές των μονάδων στην περιοχή και άρχισαν να στέλνουν σήματα προς το ΓΕΕΦ ζητώντας είτε αποδέσμευση βαρέων όπλων, είτε απαγκίστρωση από τη ζώνη ανάπτυξης. Στάλθηκαν δύο σήματα όπως αναφέρεται στον «φάκελο της Κύπρου». Και στα δύο η απάντηση ήταν αρνητική!

Όπως αναφέρεται στο σχετικό φάκελο, στον «φάκελο της Κύπρου» για το συμβάν, «παρά το γεγονός πως τα τουρκικά UH-1 του τουρκικού στρατού, κατέγραφαν τις θέσεις των ελληνικών δυνάμεων, ο υπεύθυνος συνταγματάρχης στο ΓΕΕΦ ηρνείτο να δώσει τις απαραίτητες εντολές απαγκίστρωσης λέγοντας εις τους εκεί αξιωματικούς πως ήτο ελικόπτερα του ΟΗΕ και να μην ανησυχούν περί των κινήσεών τους»!

Λίγη ώρα μετά, εντοπίζονται τουρκικά ελικόπτερα μέσης μεταφοράς UH-1 Huey να πλησιάζουν τις θέσεις των μονάδων και να καταγράφουν τις θέσεις τους. Οι προθέσεις των Τούρκων ήταν πια ξεκάθαρες. Στέλνονται άλλα τρία σήματα με αίτημα απαγκίστρωσης. Μετά από αρκετή ώρα το ΓΕΕΦ δίνει στις 14:00 το «πράσινο φως» για την απαγκίστρωση.

Με τη συμφωνία κατάπαυσης του πυρός στις 22/07/74 στις 16:00, η 181 ΜΠΠ παρέμεινε ταγμένη στη περιοχή Ασισεντρούσα στη διάβαση του Μπέλλα-Πάις. Αλλά, μετά την κατάπαυση του πυρός, όπως είδαμε πιο πάνω, οι τουρκικές δυνάμεις συνέχιζαν να ενεργούν επιθετικά σε όλα τα μέτωπα στο προγεφύρωμα που είχαν δημιουργήσει και κυρίως στον ανατολικό Πενταδάκτυλο, όπου αμυνόταν η 32 Μ.Κ. και το 399 Τ.Π. με αποτέλεσμα οι μονάδες αυτές να εγκαταλείψουν τις θέσεις τους και να μετακινηθούν ανατολικότερα.

Αργά το απόγευμα, οι αξιωματικοί της 181 ΜΠΠ διαπίστωσαν ότι η Μοίρα παρέμεινε πλήρως ακάλυπτη απέναντι στα τουρκικά τμήματα που κινούνταν στη περιοχή. Τότε αποφασίστηκε η αποστολή σήματος στο ΓΕΕΦ με το οποίο η 181 ΜΠΠ ζητούσε έγκριση για να εγκαταλείψει άμεσα την προωθημένη και ακάλυπτη θέση της.

Με τη λήψη του σήματος το ΓΕΕΦ έστειλε στη περιοχή το πρωί της 23/7/1974 το διοικητή Πυροβολικού ΓΕΕΦ συνταγματάρχη Πούλλο Γεώργιο για να ενημερωθεί για τη κατάσταση και ταυτόχρονα να δώσει διαταγές για τις ενέργειες της Μοίρας.

Ο συνταγματάρχης Πούλλος στη πορεία του προς τη θέση που ήταν ταγμένη η 181 Μ.Π.Π. πέρασε από το Σταθμό Διοικήσεως του 361 Τ.Π., που βρισκόταν πίσω από τη θέση της 181 Μ.Π.Π. και συνάντησε τον διοικητή του τάγματος αντισυνταγματάρχη (ΠΖ) Χάντζο Δημήτριο.

Ο αν/χης Χάντζος αφού ενημέρωσε το συνταγματάρχη Πούλλο για τη κατάσταση στη περιοχή του σύστησε να διατάξει την άμεση και χωρίς χρονοτριβή υποχώρηση της 181 Μ.Π.Π. και την τάξη της σε ασφαλέστερη θέση για να αποφευχθεί η προσβολή και καταστροφή της από τις τουρκικές δυνάμεις.

Αμέσως ο συνταγματάρχης μετέβη στις θέσεις της 181 Μ.Π.Π. και συνάντησε τον διοικητή της μοίρας αντισυνταγματάρχη (ΠΒ) Καλμπουρτζή Στυλιανό, ο οποίος του ζήτησε να διατάξει την αναδίπλωση της μοίρας, εξηγώντας του, τους κινδύνους που εγκυμονούσε η ακάλυπτη παρουσία της στη περιοχή.

Ο συνταγματάρχης Πούλλος αρνήθηκε λέγοντας ότι «το Πυροβολικό ουδέποτε υποχωρεί και ότι αν χρειαστεί, οι πυροβολητές της 181 Μ.Π.Π. θα πέσετε μέχρι το τελευταίο όπως οι πυροβολητές του Κοσκινά στη Πτολεμαΐδα το 1912 ». (Ο

υπολοχαγός Κοσκινάς και οι πυροβολητές του έπεσαν όλοι επί των πυροβόλων τους στη μάχη της Πτολεμαΐδας το 1912, όταν είχαν προσβληθεί από τούρκικο Πεζικό). Άλλος ένας ήρωας που δεν έλαβε τον κατάλληλη από τακτικής άποψης, απόφαση...

Ο Καλμπουρτζής κατάλαβε ότι έρχεται το τέλος και αποφάσισε αυτό το τέλος να είναι αντάξιο με το τέλος των προγόνων του στις Θερμοπύλες, στο Μανιάκι και όπου αλλού οι Έλληνες έπεσαν ταγμένοι από μια Μοίρα που τους θέλει να πολεμούν πάντα υπέρτερες δυνάμεις.

Μετά την αποχώρηση του Πούλλου και περί την 12:00 παρατηρήθηκε κίνηση τουρκικών δυνάμεων, τάγματος Πεζικού και Τ/κ καταδρομέων προς τη διασταύρωση του δρόμου προς Συγχαρί με το δρόμο προς Κάτω Δίκωμο. Στρατιώτες της 181 ΜΠΠ δέχτηκαν πυρά από μεγάλη απόσταση από τις τούρκικες δυνάμεις. Η κατάληψη της διασταύρωσης και του μόνου δρομολογίου διαφυγής είχε ήδη ολοκληρωθεί. Το τραγικό τέλος που θα επακολουθούσε είχε προδιαγραφεί.

Περί τις 14:00 είχε εγκριθεί από το ΓΕΕΦ και η μετακίνηση της 181 ΜΠΠ σε ασφαλέστερη περιοχή. Ήταν ήδη πολύ αργά. Η διαφυγή της μοίρας προς Συγχαρί ήταν πλέον αδύνατη.

Ο διοικητής της 181 ΜΠΠ μετά από πίεση των αξιωματικών καθώς και της 191 Π.Ο.Π. (Πυροβολαρχία Ορεινού Πυροβολικού) που δρούσε υπό τη διοίκηση της 181 Μ.Π.Π. και έγκριση από τη διοίκηση Πυροβολικού ΓΕΕΦ, αποφάσισε να μετακινήσει την 181 ΜΠΠ ανατολικότερα και σε πιο ασφαλισμένη θέση.

Το δρομολόγιο όμως που είχε επιλεγεί μετά από συμβουλή καταδρομέων της 32 Μ.Κ. που γνώριζαν τη περιοχή, αποδείχτηκε μετά από αναγνώριση που εκτέλεσε ο διοικητής της μοίρας αδιέξοδο για το μεγάλο όγκο της φάλαγγας που αποτελούσε τη μοίρα. Τότε αποφασίστηκε και εγκρίθηκε από τη Διοίκηση Πυροβολικού η κίνηση της 181 ΜΠΠ προς Συγχαρί.

Με την προσέγγιση της φάλαγγας στη διασταύρωση του δρόμου προς Κάτω Δίκωμο και Συγχαρί, η 181 ΜΠΠ προσβλήθηκε από τα τούρκικα τμήματα που είχαν στο μεταξύ οργανώσει ενέδρα βάλλοντας κατά της Μοίρας με πυκνά πυρά Πεζικού και κυρίως με βλήματα όλμων και βαριά πολυβόλα με αποτέλεσμα να ακινητοποιηθεί και να καταστραφεί, και μεγάλος αριθμός αξιωματικών και στρατιωτών να σφαγιαστούν.

Μετά τη προσβολή της 181 ΜΠΠ ακολούθησε σκληρή και άνιση μάχη εκ του συστάδην, πρωτοφανής σε αγριότητα για δύο περίπου ώρες με τους πυροβολητές της 181 Μ.Π.Π. και της 191 Π.Ο.Π. να αρνούνται να εγκαταλείψουν τα πυροβόλα τους και να πέφτουν νεκροί πάνω σε αυτά.

Μαρτυρίες αναφέρουν την υπεράνθρωπη προσπάθεια που κατέβαλε τις κρίσιμες εκείνες ώρες ο ήρωας διοικητής της 181 ΜΠΠ, αντισυνταγματάρχης Καλμπουρτζής Στυλιανός, εκθέτοντας τον εαυτό του σε θανάσιμο κίνδυνο βάλλοντας μόνος από προωθημένη θέση για να καλύψει την ασφαλή αποχώρηση των στρατιωτών του.

Με την υποστήριξη των πολυβόλων, οι Τούρκοι άρχισαν να κατεβαίνουν όλο και περισσότερο προς τις θέσεις των ανδρών της 181 ΜΠΠ. Οι Ελλαδίτες και Ελληνοκύπριοι στρατιώτες ανταπέδωσαν τα πυρά ανακάμπτοντας την επέλαση των τούρκων στρατιωτών οι οποίοι καλύφθηκαν επίσης πίσω από πέτρες και δέντρα ξεκινώντας μια μάχη εκ του συστάδην.

Ο σημαντικά υπέρτερος όμως αριθμός των τούρκων, διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο. Το δεύτερο κύμα της επίθεσης δεν κατέσται δυνατό να αναχαιτισθεί. Έτσι οι Έλληνες έβαλαν στα όπλα τους ξιφολόγχες δίνοντας μάχη σώμα με σώμα με τους τούρκους καταδρομείς, με αναλογία 1:5! Μετά από δυόμιση ώρες σκληρής μάχης, οι Τούρκοι κατάφεραν να λυγίσουν την αντίσταση των ανδρών της 181 ΜΠΠ, πληρώνοντας όμως βαρύ τίμημα.

Όπως αναφέρει στην κατάθεσή του ο έφεδρος αξιωματικός της 181 ΜΠΒ Γ.Λ.: **«Όταν τελείωσε η μάχη, ήρθαν σαν τα κτήνη και ξεκοίλιασαν τους τραυματίες μας και μετά γέλαγαν και μας έβριζαν. Ζητήσαμε να τους θάψουμε και αυτοί μας είπαν: “να τους φάνε τα σκυλιά“.** Όσοι παραδοθήκαμε και μπορούσαμε να κινηθούμε, μας πήγαν σε φορτηγά και μας βάραραγαν με τους υποκόπανους των όπλων. Μας πήγαν σε ένα στρατόπεδο με πολύ κόσμο. Στρατιώτες και πολίτες. Όλοι αιχμάλωτοι. Ήμουν μαζί με τον διοικητή μου, μέχρι που μας χώρισαν. Εμένα με πήγαν στην Αττάλεια και με τις ανταλλαγές αιχμαλώτων επέστρεψα”.

Η Μοίρα έπαψε να υπάρχει... Και μαζί με αυτήν ο Καλμπουρτζής μπήκε στην λίστα των αγνοουμένων Ελλήνων Αξιωματικών της Κυπριακής Τραγωδίας.

Ο Συνταγματάρχης Καλμπουρτζής επέδειξε κατά τη μάχη χαρίσματα Ανδρείας, Ηρωισμού και Αυτοθυσίας ανάλογα των Ηρωικών μας Προγόνων.

Κατέστησε βίωμά του τον Προπατορικό Όρκο «Ου καταισχύνω όπλα τα Ιερά ».

Ο Συνταγματάρχης Καλμπουρτζής αποτελεί λαμπρό παράδειγμα Δόξας και Τιμής για τους Πυροβολητές και για τις επερχόμενες γενεές των Ελλήνων λαμπρό παράδειγμα προς μίμηση.

Αρχικά θεωρήθηκε νεκρός. Όμως, τόσο οι μαρτυρίες όσο και ένα μήνυμα την 1η Αυγούστου 1974 που από τον σταθμό «Μπαϊράκ» καταδεικνύουν το αντίθετο. Όπως επιβεβαιώθηκε 3 χρόνια αργότερα, το 1977, από έναν υπάλληλο του ΟΤΕ Σερρών με γραπτή αναφορά ο αντισυνταγματάρχης Στυλιανός Καλμπουρτζής ... φρόντισε και επικοινωνήσε με την Ελλάδα και, στην προσπάθεια του αυτή, «έβγαλε» νούμερο Καβάλας και είπε: «Ειδοποιήστε στις Σέρρες τον γαμπρό μου Δημήτρη Τσιαούση πως είμαι αιχμάλωτος, τηλεφωνώ από Κωνσταντινούπολη».

Ο Συνταγματάρχης Στυλιανός Καλμπουρτζής, δεν βρέθηκε ποτέ και προφανώς εκτελέστηκε...

Ας ηρεμήσει η ψυχή του. Σήμερα η Πατρίδα αναγνωρίζει τη θυσία του...

Πηγή: defencenet.gr